

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองจังหวัด
สมุทรสาคร

สุรพันธ์ จันทนะสุด

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ. 2551

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร
Development on Miniature Fishing Boat's Assembly, Tambon Tachalom,
Amper Meaung, Samutsakon Province.

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ. 2551

Development on Miniature Fishing Boat's Assembly, Tambon Tachalom,
Ampler Meaung, Samutsakon Province.

SURAPHAN CHANTANASUT

The Faculty Of Fine And Applied Arts
Rajamangala University Of
Technology Thunyaburi

2008

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก โดยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากรูปแบบเรือประมงในรูปแบบต่าง ๆ ของจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จากการที่ได้ทำการทดลองวิธีการสร้างเรือประมงจำลองด้วยวิธีการทั้ง 3 วิธี ได้แก่การต่อเรือแบบเรือชุด การต่อเรือแบบกระดูกงูและการต่อเรือแบบซ้อนไม้ พบว่าการต่อเรือทั้ง 3 วิธีได้ชิ้นงานที่มีความสวยงามเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของวิธีการผลิต โดยพบว่าการต่อเรือแบบซ้อนไม้ทำได้รวดเร็วและประหยัดไม้กว่า และที่สำคัญที่สุดคือทำได้ง่ายกว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและแบบสอบถามความพึงพอใจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปว่า

สินค้าที่ถูกเลือกซื้อมากที่สุดคือเรือประมงจำลองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมาไม้บายเปลือยกหอย คิดเป็นร้อยละ 9.0 พวงกุญแจเปลือยกหอยหล่อขึ้น คิดเป็นร้อยละ 6.0 และโคมไฟปะการัง คิดเป็นร้อยละ 4.0

เหตุผลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากทะเลมากที่สุดคือ เพราะชื่นชอบงานศิลปะหัตถกรรม คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมาซื้อตามแฟชั่นหรือกระแสนิยม คิดเป็นร้อยละ 7.0 เป็นของฝากจากทะเล คิดเป็นร้อยละ 5.0 และซื้อตามเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 3.0

แหล่งซื้อสินค้าของที่ระลึกจากทะเลมากที่สุดคือ ร้านค้าผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกคิดเป็น ร้อยละ 54.0 รองลงมา แหล่งผลิตโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 39.0 และงานจัดแสดงสินค้าไทยเช่น งาน OTOP คิดเป็นร้อยละ 7.0

ABSTRACT

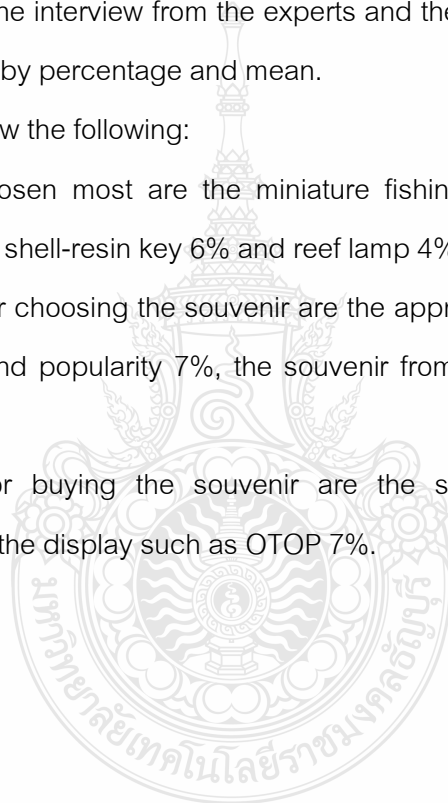
This research is to develop the miniature fishing boat replica at Tha Chalom, Maung, Samutsakorn. The study is to investigate the data from the several types of fishing boats in Samutsakorn so as to develop the local product as a souvenir. There are 3 methods of building the miniature fishing boat replica: Rau Khud, Kraduk Ngoo and Son Mai. The boats from these methods are equally beautiful, but just different in building methods – Son Mai is the quickest and wood-saved as well as the simplest. The instruments used are the interview from the experts and the questionnaire of satisfaction. The data are analyzed by percentage and mean.

The results show the following:

The goods chosen most are the miniature fishing boat replica calculated as 81%, shell mobile 9% , shell-resin key 6% and reef lamp 4%.

The reasons for choosing the souvenir are the appreciation to handicraft as 85%, the trend of fashion and popularity 7%, the souvenir from the sea 5% and the festival 3%.

The places for buying the souvenir are the souvenir shops as 54%, the manufacture 39% and the display such as OTOP 7%.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับการสนับสนุน ในการให้คำแนะนำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานและบุคคลดังรายงานต่อไปนี้ พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุน การทำงานวิจัยจากช่างต่อเรือประมง กลุ่มผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกจังหวัดสมุทรสาคร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนา เหมวงษา คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเรือง สมประจวบเป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านการออกแบบและการหาข้อมูล ขอขอบพระคุณที่ปรึกษาโครงการวิจัยทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

นายสุรพันธ์ จันทนะสุต

คำนำ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ดำเนินโครงการศึกษาข้อมูล ความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง โดยใช้แบบสอบถามศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคและผู้สนใจสินค้าของที่ระลึกเกี่ยวกับทะเล

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์กับผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกหรือกลุ่ม OTOP จังหวัดสมุทรสาคร ผู้สนใจทั่วไปและผู้ที่ศึกษาค้นคว้างานวิจัย ทางด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางทะเลเพื่อลดปริมาณการทำลายสภาพแวดล้อม หรือเบียดเบียนทรัพยากรทางธรรมชาติทางทะเล งานวิจัยเล่มนี้เป็นงานวิจัยที่ไม่ได้สร้างเป็นผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลองขึ้นมาใหม่ แต่เป็นงานวิจัยที่ได้นำเอาวิธีการใหม่ ๆ ในการต่อเรือประมงจำลอง มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกรูปแบบเรือประมงจำลอง ใช้เศษไม้เก่าหรือการนำเอาเศษไม้ท่านเล็ก ๆ มาใช้ดีกว่าการนำเอาไม้ท่อนใหญ่ ๆ มาทำ ถึงแม้ว่าเราจะปลูกต้นไม้ทดแทนได้ แต่ถ้าหากว่าเรามีความรักธรรมชาติเราก็ต้องช่วยกันประหยัดงานวิจัยเล่มนี้ถ่ายทอดวิธีการทำตั้งแต่เริ่มต้นจนจบโดยมีวิธีการต่อเรือที่รวดเร็ว และไม่ต้องใช้ไม้มากหรือหากใช้ก็ใช้อย่างคุ้มค่า ไม่มีการเลื่อยทิ้งแม้แต่ไม้เนื้ออ่อน เนื่องจากกระบวนการทำเป็นการนำเอาเศษไม้มาใช้และก็เป็นไม้ท่อนหรือแผ่นเล็ก ๆ สำหรับกระบวนการทำก็ไม่ได้มีความยุ่งยากแต่อย่างใด เพราะผู้วิจัยได้สร้างแบบที่ทำอย่างง่าย ๆ โดยการแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผู้ที่สนใจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพประกอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของเรือ	5
เรือชุด	6
เรือต่อ	8
ข้อมูลเกี่ยวกับเรือประมง	9
เรือประมงพาณิชย์	10
เรืออวนล้อม	10
เรืออวนลาก	13
เรืออวนลากคันถ่าง	14

เรืออวนลากคู่	15
เรือจับหมึก	16
เรืออวนรุน	18
เรืออวนลอย	20
เรือลอบหมึก	21
เรือประมงพื้นบ้าน	22
เรือคราดหอย	23
การเขียนแบบเรือประมงจำลอง	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	34
ขั้นตอนกระบวนการสร้างเรือจำลอง	36
วัสดุ	36
แบบ	37
เครื่องมือและอุปกรณ์	38
เลื่อยฉลุ	38
เครื่องเลื่อยไฟฟ้า	41
สว่านไฟฟ้า	42
สีกะสลักไม้	42
คีม	43
ฉาก	44
เครื่องขัดกระดาษทราย	44
ปากกาจับไม้	45
นูน	46
ตะไบ	47
เครื่องเจียร์	49
วัสดุอุดรอยตำหนิไม้	51
การร่อน	52
สี	53
อุปกรณ์ตกแต่งเรือ	56
สัมภาระต่างต่อเรือ	59

วิธีการต่อเรือประมงจำลอง	63
ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน	64
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างชิ้นส่วนตัวเรือ	65
ขั้นตอนที่ 3 การประกอบตัวเรือ	66
ขั้นตอนที่ 4 การประกอบหัวเรือ	70
ขั้นตอนที่ 5 การติดไม้ขอบเรือ	72
ขั้นตอนที่ 6 การติดไม้ปีกเรือ	74
ขั้นตอนที่ 7 การประกอบไม้ปิดท้ายเรือ	75
ขั้นตอนที่ 8 การปูพื้นเรือ	76
ขั้นตอนที่ 9 การวางแผนแก่งเรือ	79
ขั้นตอนที่ 10 การเลื่อยชิ้นส่วนตัวแก่งเรือ	80
ขั้นตอนที่ 11 การประกอบแก่งเรือ	81
ขั้นตอนที่ 12 การเจาะหน้าต่าง	84
ขั้นตอนที่ 13 การทำหลังคาแก่งเรือหรือดาดฟ้า	89
ขั้นตอนที่ 14 การประกอบทำหลังคาแก่งเรือหรือดาดฟ้า	92
ขั้นตอนที่ 15 การเตรียมผิวเพื่อทำสี	93
ขั้นตอนที่ 16 การทำสี	95
ขั้นตอนที่ 17 การประกอบตัวเรือ	101
เรือประมงจำลองที่ประกอบเสร็จแล้ว	102
กรอบความคิดของการวิจัย	105
1 ศักยภาพของนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง	105
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	106
3 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย	106
4 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	106
5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	107
6 การวิเคราะห์ข้อมูล	107

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริโภค	110
ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก	112
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง	113
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	115
สรุปผลการวิจัย	118
อภิปรายผล	120
ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก	124
แบบสอบถาม	125
ประวัตินักวิจัย	128

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 รูปเรืออวนล้อม	11
2 ลังกา	12
3 ลังกามองมุมเงย	12
4 เรืออวนลาก	13
5 เรืออวนลาก	14
6 เรืออวนลากคันถ่าง	15
7 เรืออวนลากคู่	15
8 เรืออวนลากคู่	16
9 เรือจับหมึก	17
10 อุปกรณ์เรือจับหมึก	17
11 แสงไฟล่อหมึก	18
12 เรืออวนลูน	19
13 เรืออวนลูนกำลังลากอวน	19
14 เรืออวนลอย	20
15 เรือลอบหมึก	21
16 เรือลอบหมึก	22
17 เรืออวนลอบคานถ่าง	23
18 เรือที่ต่อแบบกระดุกงู	23
19 อุปกรณ์คราดหอย	24
20 โครงสร้างเรือแบบกระดุกงู	25
21 เรือประมงที่ต่อแบบกระดุกงู	25
22 เรือแบบชุด	26
23 เรือประมงจำลองที่สร้างโดยวิธีการชุด	27
24 การต่อเรือแบบการซ้อนไม้	28
25 โครงสร้างไม้ปูพื้นเรือแบบซ้อนไม้	28
26 การปูพื้นเรือที่เป็นการต่อเรือแบบซ้อนไม้	28
27 แบบร่างโครงเรือเขียนเพียงครึ่งซีก	29

28	แบบร่างตัวเรือ	30
29	แบบร่างส่วนหัวเรือ	30
30	แบบเรือด้านบน	31
31	แบบเรือด้านข้าง	31
32	แบบลายเส้นขึ้นส่วนตัวเรือ	32
33	แบบลายเส้นขึ้นส่วนตัวเก่งเรือ	33
34	แผ่นไม้	36
35	แบบลายเส้นส่วนเก่งและตัวเรือ	37
36	เครื่องเลื่อยฉลุแบบตั้งโต๊ะ	38
37	ภาพแสดงการเลื่อยขึ้นส่วน	39
38	เลื่อยฉลุเมื่อ	41
39	เลื่อยไฟฟ้า	41
40	สว่านไฟฟ้า	42
41	ส่วแกะสลักไม้	43
42	คีม	43
43	ฉาก	44
44	เครื่องขัดกระดาษทราย	45
45	การบีบอัดด้วยเครื่องมือบีบอัดไม้ชนิดต่าง ๆ	46
46	นึ่งไม้	47
47	การเจาะหน้าต่างโดยใช้ตะไบขัดตกแต่ง	48
48	ตะไบ	49
49	เครื่องเจียร์	49
50	การใช้เครื่องเจียร์ทำประตูหน้าต่างเรือ	50
51	วัสดุอุดรอยตำหนิไม้	51
52	การใช้งานวัสดุอุดรอยตำหนิไม้	52
53	กาวย้อน	53
54	สีอะคริลิก	54
55	การพ่นสีอะคริลิก	55
56	ภาพแสดงอุปกรณ์ประดับตกแต่งเรือ	55

57 อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเรือ	56
58 หลอด LED	56
59 อุปกรณ์ตกปลา	57
60 เรือประมงจำลองประกอบด้วยอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ	57
61 เรือประมงทำเรือข้ามฟากมหาชัย	58
62 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ช่างต่อเรือประมงจำลอง	60
63 ช่างต่อเรืออธิบายวิธีการสร้างงาน	61
64 สถานที่จำหน่ายเรือประมงจำลอง	61
65 ผลิตภัณฑ์เรือประมงจำลอง	62
66 ผู้ประกอบการอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบเรือ	63
67 แบบขึ้นส่วนเรือประมงจำลอง	64
68 การวางแผน	65
69 การเลื่อยขึ้นส่วน	65
70 การเชื่อมไม้ประกอบตัวเรือ	66
71 การเชื่อมขึ้นส่วนให้เป็นรูปทรงตัวเรือ	67
72 การใช้สว่านปรับแต่งส่วนหัวเรือ	68
73 ตัวเรือที่ได้จากการเชื่อมไม้	69
74 โครงสร้างการต่อเรือแบบเชื่อมไม้และการปูพื้น	69
75 แบบไม้กระดุกและทวนหัวเรือ	70
76 ภาพแสดงการประกอบไม้ปีกเรือโดยการัดการ้วน	71
77 ภาพแสดงการประกอบหัวเรือ	71
78 ภาพแสดงการประกอบหัวเรือและกระดุก	72
79 ภาพแสดงการติดไม้ขอบเรือ	73
80 ภาพแสดงการเจาะฟือประกอบไม้ปีกเรือ	73
81 ภาพแสดงการเจาะฟือประกอบไม้ปีกเรือ	74
82 ภาพแสดงการประกอบไม้ปีกเรือโดยการัดการ้วน	75
83 ภาพแสดงการประกอบไม้ปิดท้ายเรือ	75
84 หลังจากการประกอบไม้ปิดท้ายเรือ	76
85 ภาพแสดงท้องเรือก่อนปูพื้น	77

86 การวางโครงไม้ปูพื้น	77
87 ท้องเรือที่กำลังปูพื้น	78
88 ภาพแสดงเรือที่ปูพื้นเรียบร้อยแล้ว	78
89 ภาพแสดงการวางแบบช่องหน้าต่างแก่งเรือ	79
90 ภาพแสดงการเลื่อยชิ้นส่วนประกอบแก่งเรือ	80
91 ภาพแสดงชิ้นส่วนที่พร้อมในการประกอบแก่งเรือ	81
92 การประกอบแก่งเรือโดยการซ้อนไม้ทีละชั้น	82
93 ภาพแสดงการประกอบชิ้นส่วนแก่งเรือ	83
94 ชิ้นส่วนแก่งเรือที่ซ้อนกัน	83
95 การวางแบบเพื่อเจาะช่องประตูหน้าต่าง	84
96 การวางแบบเพื่อเจาะทำช่องหน้าต่าง	84
97 การเจาะส่วานและการเจียรช่องหน้าต่าง	85
98 การเจียรและตะไบช่องหน้าต่าง	86
99 การตะไบตกแต่งช่องหน้าต่าง	87
100 แก่งเรือที่เจาะช่องหน้าต่าง	87
101 แก่งเรือที่มีหน้าต่างแบบเปิดและปิด	88
102 การใช้สิ่วทำบานหน้าต่าง	88
103 การทำไม้กรอบหลังคาเรือ	89
104 การเลื่อยชิ้นส่วนไม้ปูหลังคาเรือ	90
105 การติดไม้ขอบพื้นดาดฟ้าเรือ	90
106 แก่งเรือที่ปูดาดฟ้า	91
107 การติดกาวหลังคาแก่งเรือ	92
108 การติดกาวหลังคาแก่งเรือและไม้กรอบหลังคาเพื่อเพิ่มความหนา	92
109 การทาแซลแลค	93
110 การพ่นสีเทาแห้งเร็ว	94
111 หลังจากพ่นสีรองพื้น	95
112 สีอะคริลิกชนิดหลอด	96
113 ส่วนประกอบของเรือประมงเช่นถังน้ำ ยางกรดยนต์กันชน	97
114 ภาพเรือประมง	97

115 การทาสีที่ตัวเรือ	98
116 การทาสีอะคริลิกที่แก่งเรือ	98
117 การทาสีหน้าต่างแก่งเรือ	99
118 ทาสีขอบเรือ	99
119 ขอบเรือ	100
120 การทาสีท้องเรือ	100
121 ตัวเรือและแก่งเรือ	101
122 การประกอบตัวเรือเข้ากับแก่งเรือ	102
123 เรือประมงจำลอง	104

